

Lezen uit Palmen op de Noordpool

Bladzijde 112 en 113 uit het boek

Watergevechten

Dan gaan we nu lekker griezelen. Tenminste, dat was mijn plan. Met landen die door klimaatverandering moeten vechten om water of schaduw. Een soort Hongerspelen, maar dan zoals het echt zou kunnen gaan. De titel van dit stukje zou gewoon Wateroorlog of Klimaatoorlog worden. Dat klinkt al spannend genoeg. Het zou beginnen met het gevecht om een stuwdam. Want rivieren kennen geen grenzen. Wie net voor de grens een stuwdam bouwt, haalt zich de woede van zijn buurland op de hals. En hoe erger de droogte, hoe groter de woede. Doordat het steeds warmer werd, zouden er meer oorlogen komen. Rijke mensen zouden zich terugtrekken hoog in de bergen. Daar waar het nog een beetje koel is en waar nog wat regen valt. Waar ze gemakkelijk aanvallen af kunnen slaan van klimaatvluchtelingen die hun dorre land moeten achterlaten. Er zou te weinig water zijn en te weinig ruimte om alle aardbewoners

te laten leven. Na een tijdje zou de 21ste eeuw alleen nog maar een herinnering zijn aan de welvarendste tijd van de mensheid. 'Weet je nog wel? Toen maakten we ons druk om een selfie in plaats van een beker schoon water.' En anders dan in een rampenfilm zou geen held ons kunnen redden.

Maar er zijn helemaal geen bewijzen dat het zo gaat lopen. In de laatste dertig jaar is het aantal oorlogen gehalveerd. Terwijl de wereld juist is opgewarmd. Een paar jaar geleden wilde de Amerikaanse schrijfster Wendy Barnaby een boek schrijven over wateroorlogen. Die hield ook wel van griezelen. Haar uitgever zag het helemaal zitten, want iedereen dacht dat er in een warmere wereld steeds meer gevochten zou worden om water. Barnaby ging op zoek naar eerdere ruzies over water. Wat bleek? Er zijn duizenden stuwdammen in rivieren gebouwd zonder dat er oorlog van kwam. Alle ruzies zijn netjes opgelost door de regeringen. Landen willen helemaal niet vechten om water. Het meeste water is nodig om voedsel te verbouwen. Als je zelf te weinig water hebt,

Lezen uit Palmen op de Noordpool

koop je het voedsel gewoon in een ander land. Als je er genoeg geld voor hebt natuurlijk. Het boek over wateroorlogen is er nooit gekomen.

Toch zijn er wel mensen die denken dat klimaatverandering tot oorlog leidt. Volgens sommigen zijn de eerste klimaatoorlogen allang aan de gang. Ze zeggen dat de oorlogen in Soedan en Syrië komen door de droogte. Toen er genoeg te eten en drinken was leefden de mensen vreedzaam samen. Maar door de droogte ruziën ze nu om water, voedsel en vruchtbare grond. Anderen zeggen weer dat dat geweld er nooit was gekomen als de bevolkingsgroepen niet zo verschillend dachten. De groepen die tegen elkaar vechten hebben een ander geloof of een andere mening. De veranderingen in het klimaat hebben de ruzie alleen maar een extra zetje gegeven. Net zoals Asterix en de Galliërs altijd wel een reden vinden om de Romeinen in de pan te hakken.

Het is dus moeilijk te zeggen of klimaatverandering nou zoveel oorlogen zal veroorzaken. Misschien nog wel moeilijker is het om het aantal klimaatvluchtelingen te voorspellen. Dat zijn mensen die door droogte, overstromingen of extreem weer hun huis moeten verlaten. Volgens de Verenigde Naties zijn er al 150 miljoen klimaatvluchtelingen op de been en zullen dat er in 2050 300 miljoen zijn. Dat zijn er 300 keer zoveel als er in 2015 de Middellandse Zee overstaken in wankele bootjes. En daar had Europa al de grootste moeite mee.

Net als bij oorlog is het moeilijk te zeggen of het klimaat nou echt de reden is om te vluchten. Neem een arm gezin dat aan de kust van Bangladesh woont en maar net het hoofd boven water kan houden. De zoveelste overstroming kan voor hen net de druppel zijn die de emmer doet overlopen. Vluchten ze dan voor de armoede of voor het water? Ellendig is het sowieso. Anders laat je je huis en land niet achter.

Het stomme is dat vooral arme landen en arme mensen lijden onder de gevolgen van klimaatverandering. Terwijl zij veel minder CO₂ hebben uitgestoten dan de rijke landen. Veel arme landen liggen in gebieden waar het al warm en droog is. Een paar graden extra is daar veel erger dan in rijke landen, die vaak koeler zijn. Bovendien hebben rijke landen veel meer geld om bijvoorbeeld dammen te bouwen, ziekten te bestrijden en extra graan in te kopen. Geen wonder dat klimaatvluchtelingen die kant op willen.

112

113

